

Tiedeuskovainen vastaa

OTT Jarkko Tontti on teloittanut omaelämäkertani (*niin & näin* 2/2004 s. 156–157).

Kuitenkaan hän ei ole kyseenalaistanut *Seikkailuni*-kirjan keskeistä sisältöä: 1) monikerroksista tyyppiteoriaani; 2) nimirelaation teoriaani; 3) yksinkertaisuusprobleemaa ja invarianssi-periaatteita koskevia tarkastelujani; 4) loogis-empirististä kritiikkiäni kanonisoitua neuvostomarxilaisuutta ja muuta uskonnollis-mystistä ajattelua kohtaan; 5) kritiikkiäni yksityishenkilöiden ja laitosten harjoittamaa korrumpiota ja diskriminointia kohtaan.

Jarkko Tontille myönnetään Tosikko-diplomi, koska hän ei ymmärrä mustaa huumoria.

Selitykset lienevät turhia, mutta ajoittaiset epäonnistumiseni nuoruuden koulumatematiikassa ja urheilussa on tarkoitettu humoristisiksi vastaesimerkeiksi myöhemmälle menestykselleni mm. matematiikan perustatutkimuksessa.

Herää epäily, että Tontti on trendikkäästi myös feministi; niin erinomaisten hyvin hän näyttää ymmärtävän riitaa lietsonutta, edesmennyttä anoppiani ja häijyä sisartani.

Toimitustyöstä sen verran, että VTT Veli-Pekka Leppänen on tiivistänyt 1600-sivuisesta käsikirjoituksestani 448-sivuisen kirjan oikein taitavalta tavalla. Siitä olen täysin samaa mieltä omaelämäkertani kiittävästi arvioineen FT Pekka Tarkan kanssa (*Helsingin Sanomat* 22.II.2003).

Lehtenne em. numerossa (s. 158–159) Tontti käytti hyvin minun esittämiäni herjoja arvostellessaan Georg Henrik von Wrightiä. Hän kuitenkin pitää von Wrightin heikkoja kohtia hyvinä – ja hyviä kohtia heikkoina. Paitsi tosikoksi ja feministiksi, täytyy Tontti siis luokitella myös lässyhumanistiksi.

Pertti Lindfors
YTT, teoreettisen filosofian dosentti,
Helsinki

Muistelmien kritiikistä

Jarkko Tontti arvosteli Pertti ”Lande” Lindforsin *Seikkailuni*-muistelmat vankan asenteellisesti, mutta tahattoomaan komiikkaankin yltäen. Tuon kirjan toimittajana kommentoin Tontin paria kohtaa.

Sitä menettelyä, että antaa käsikirjoituksensa jonkun toisen toimitettavaksi, voisi ehdottaa kaikille muistelijaille. Kaksi silmäparia näkee yhtä silmäparia tarkemmin, ja ulkopuolisen katse tuo yleensä tekstiin ryhtiä. Niin aiomme työstää myös muistelmien toisen osan.

Ei se sen kummempaa ole. Samaa itsekritiittistä tapaa saisi näkyä myös lehtiteksteissä.

Sitten tärkeä asia. Jarkko Tontille täytyy antaa se kategorinen neuvo, että muistelmia ei kannata lähteä julkisesti arvostelemaan moraaliselta kannalta. Voi syntyä se päätön tilanne, että kriitikko alkaa ojentaa muistelijaa ja kertoa, miten tämän olisi aikoinaan sopinut elää: ajatella ja toimia.

Nyt on käynyt juuri näin tökerösti. Kun Lindfors on kertonut ”kaiken”, Tontti haukkoo henkeään valikoimiansa törkeyksien äärellä. Siinä on kritiikin tehtävä ymmärretty väärin, eikä muistelmakirjallisuuden yleistä arvoa ole käsitetty.

Selvää tietysti on, että muistelmien asiavirheet tai kirkkaat valheet pitää osoittaa (mihin Tontti ei ole edes yrittänyt ryhtyä).

Mutta: jos muistelmat ylittävät arvostelijan sietokyvyn, silloin hänen on luovuttava hommasta ja annettava ne jollekulle muulle. Niin helposti pääsemme pahasta.

Veli-Pekka Leppänen
VTT, historianantutkija, Helsinki